

Datum van
inontvangstneming

:

18/07/2018

Zaak C-377/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

8 juni 2018

Verwijzende rechter:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 mei 2018

Verzoekende partij:

Spetsializirana prokuratura

Verwerende partijen:

AH

PB

CX

KM

PH

BESLISSING

Datum: 31 mei 2018

Plaats: Sofia

Spetsializiran nakazatelen sad (bijzondere strafrechter, Bulgarije)

[omissis]

De verwijzende rechter heeft kennisgenomen van een schikking die in het kader van een strafrechtelijke procedure is getroffen door de Spetsializirana prokuratura

(bijzonder openbaar ministerie) en de advocaten van de verdachte¹, MH, met diens instemming.

De verwijzende rechter dient te beoordelen of het wettig is om de namen van de vijf andere verdachten, die deze schikking niet hebben getroffen, te weten AH, PB, CX, KM en PH, te vermelden in de tekst van genoemde schikking en die personen daarin te noemen als plegers van de strafbare feiten die het voorwerp zijn van deze zaak.

Enerzijds bestaan er in dit kader weliswaar geen expliciete wettelijke voorschriften, maar volgens vaste nationale rechtspraak dient de tekst van de schikking niettemin volledig overeen te stemmen met de tekst van de tenlastelegging, waarin alle verdachten worden genoemd als medeplegers. Derhalve moeten in de schikking, als medeplegers van het strafbare feit, niet alleen de verdachten worden genoemd die erkennen schuldig te zijn en een schikking treffen, maar ook de overige verdachten, ook al hebben die geen schikking getroffen. **[Or. 2]**

Anderzijds is de termijn voor omzetting van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, verstreken en is het een rechter krachtens artikel 4, lid 1, van deze richtlijn verboden een verdachte als schuldig aan te duiden in een andere beslissing dan die welke betrekking heeft op de vaststelling van schuld. Aangezien de zaak die aan de verwijzende rechter wordt voorgelegd geen verband houdt met de schuld van AH, PB, CX, KM en PH, zou hij hen in de schikking die enkel betrekking heeft op MH niet bij name mogen noemen als plegers van de strafbare feiten.

Aangezien de verwijzende rechter zich afvraagt of de nationale rechtspraak verenigbaar is met artikel 4 van richtlijn 2016/343, is een verzoek om een prejudiciële beslissing noodzakelijk.

De verwijzende rechter, gelet op het voorgaande,

BESLIST:

[omissis]

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt verzocht om een prejudiciële beslissing over het volgende:

¹ In de documenten in het hoofdgeding die als bijlagen zijn bijgevoegd, wordt de term „подсъдим” (beklaagde) gebruikt, en niet „обвиняем” (verdachte). Volgens de nationale terminologie is een „beklaagde” een verdachte tegen wie de aanklacht ten gronde door de rechter wordt onderzocht. Dat wil zeggen dat de „beklaagde” een verdachte is die zich in de gerechtelijke fase van de procedure bevindt. Omwille van de duidelijkheid wordt in het verzoek om een prejudiciële beslissing de term „verdachte” gebruikt.

Feiten:

§1.1. Zes personen (MH, PB, CX, AH, PH en KM) worden ervan verdacht van november 2014 tot 26 november 2015 te hebben deelgenomen aan een georganiseerde criminele groep die actief was in Sofia, Bulgarije, en tot doel had zich te verrijken met de vervaardiging van vervalste officiële documenten of met de vervalsing van de inhoud van officiële documenten (namelijk identiteitsdocumenten en rijbewijzen voor motorvoertuigen), een strafbaar feit in de zin van artikel 321, lid 3, punt 2, juncto lid 2, gelezen in samenhang met artikel 308, leden 2 en 7, van de Nakazatalen kodeks (Bulgaars wetboek van strafrecht; hierna: „NK”).

Meer bepaald stelt de tenlastelegging dat deze zes personen waren verenigd in een georganiseerde criminele groep en de taken onderling hadden verdeeld om een gezamenlijk crimineel doel te verwezenlijken.

§1.2. Enkelen van hen worden er tevens van verdacht bijkomstige strafbare feiten te hebben gepleegd, die buiten het kader van dit verzoek om een prejudiciële beslissing vallen. **[Or. 3]**

§2. Enkel MH heeft de wens geuit een schikking te treffen, waarvan de voorwaarden met zijn instemming zijn bepaald door de officier van justitie en zijn advocaat, en waarmee hij erkent schuldig te zijn aan de feiten waarvan hij wordt verdacht, in ruil voor strafvermindering.

§3.[1.] Deze schikking, die met instemming van MH is getroffen tussen de officier van justitie en de advocaat van MH, is aan de verwijzende rechter voorgelegd [artikel 384a van de Nakazatelno-protsesualen kodeks (Bulgaars wetboek van strafvordering; hierna: „NPK”)].

In de tekst van de schikking die aan de verwijzende rechter is voorgelegd, worden alle verdachten op dezelfde wijze geïdentificeerd, dat wil zeggen met hun drie namen en hun nationale identiteitsnummer. Dit geldt zowel voor MH, die de schikking heeft getroffen, als voor de overige vijf verdachten, die deze schikking niet hebben getroffen.

§3.2. Het enige verschil in de wijze van identificeren van deze personen bestaat erin dat MH, die de schikking heeft getroffen, tevens wordt geïdentificeerd met zijn geboortedatum en -plaats, adres, nationaliteit, etniciteit, gezinssituatie en gerechtelijke antecedenten.

§4. In de beschrijving van de feiten in deze schikking wordt er met name op gewezen dat MH met de overige vijf verdachten heeft deelgenomen aan een georganiseerde criminele groep.

Aldus zijn de vijf verdachten die deze schikking niet hebben getroffen en voor wie de normale strafrechtelijke procedure zal worden voortgezet, in de schikking

duidelijk en expliciet aangeduid als leden van deze georganiseerde criminele groep en geïdentificeerd met hun drie namen en hun nationale identiteitsnummer.

§5. De overige vijf verdachten hebben ermee ingestemd dat MH een schikking trof, waarbij zij uitdrukkelijk hebben aangegeven dat zij procedurele toestemming verleenden. Derhalve hebben zij met deze toestemming niet erkend schuldig te zijn en geen afstand gedaan van hun recht om onschuldig te pleiten.

Nationaal recht:

§6. In overeenstemming met artikel 31, lid 3, van de Bulgaarse grondwet en artikel 14 NPK wordt de verdachte als onschuldig beschouwd zolang hij niet is veroordeeld bij een vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan. **[Or. 4]**

Tegelijkertijd bevat het nationale recht geen expliciete bepaling die situaties verbiedt of regelt waarin de verdachte in een rechterlijke beslissing erkent schuldig te zijn.

§7. Conform hoofdstuk 29, artikelen 381 tot en met 384a, NPK, kan een verdachte die erkent schuldig te zijn, zodra het onderzoek is beëindigd een schikking treffen met de officier van justitie, met tussenkomst van zijn advocaat (artikel 381, leden 1 en 6, NPK).

De schikking heeft de werking van een uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan (artikel 383, lid 1, NPK). In deze schikking worden in het bijzonder vermeld de identiteit van de verdachte, het feit dat hij heeft gepleegd, dat dit feit aan hem is toe te rekenen en dat het een strafbaar feit vormt (artikel 381, lid 5, punt 1, NPK):

„De schikking moet schriftelijk zijn opgesteld en een erkenning bevatten van de volgende kwesties:

1. is er een feit gepleegd, is dit gepleegd door de verdachte, is dit aan hem toerekenbaar, vormt dit feit een strafbaar feit, en wat is de juridische kwalificatie van dit feit?”

§8. De wet erkent het recht van een of meer verdachten om een schikking te treffen, ook als de andere verdachten niet erkennen schuldig te zijn en geen schikking wensen te treffen. Wanneer meerdere personen ervan worden verdacht gezamenlijk een feit te hebben gepleegd, is het derhalve mogelijk dat slechts een of enkelen van hen een schikking treffen (artikel 381, lid 7, NPK):

„Wanneer de procedure betrekking heeft op meerdere personen [...], kan de schikking worden getroffen door enkelen van hen [...].”

§9. Overeenkomstig de nationale procedureregels dient de schikking precies overeen te stemmen met de tenlastelegging. Daarom komt de tekst van de schikking overeen met de tekst van de conclusie in de tenlastelegging (artikel 246

NPK). Aangezien alle verdachten in de tenlastelegging op dezelfde wijze worden geïdentificeerd, met hun drie namen en hun nationale identiteitsnummer [uitgebreidere gegevens zijn enkel opgenomen in het opschrift (zie §3.2)], gebeurt dat ook in de schikking, ongeacht of zij die al dan niet treffen. [Or. 5]

Uiteindelijk worden ook de verdachten die de genoemde schikking niet hebben getroffen en voor wie de normale strafrechtelijke procedure zal worden voortgezet, in de schikking derhalve als deelnemers aan de criminele activiteit genoemd. Zij worden geïdentificeerd met hun drie namen en hun nationale identiteitsnummer.

§10.1. De rechter onderzoekt het verzoek om goedkeuring van de schikking tijdens een openbare terechtzitting waarop de partijen worden gehoord (artikel 384, lid 1, juncto artikel 382, leden 1–7, NPK). Hij keurt de schikking goed indien deze niet strijdig is met de wet en de goede zeden (artikel 384, lid 1, juncto artikel 382, lid 7, NPK). Hij controleert met name of er voldoende bewijzen zijn dat de verdachte die de schikking treft het strafbare feit daadwerkelijk heeft gepleegd. Hij is niet verplicht vast te stellen of er voldoende bewijzen zijn tegen de verdachten die de schikking niet hebben getroffen.

§10.2. De rechter is bevoegd wijzigingen van de schikking voor te stellen, ook inhoudelijke (artikel 384, lid 1, juncto artikel 382, lid 5, NPK):

„Het is de rechter toegestaan wijzigingen van de schikking voor te stellen, die met de officier van justitie en de advocaat van de verdachte worden onderzocht. De verdachte wordt als laatste gehoord.”

§10.3. De rechter stelt evenwel in beginsel geen wijzigingen van de schikking voor die erop gericht zijn de beschrijving van de medeplegers (die de schikking niet hebben getroffen) zodanig aan te passen dat zij niet meer onomstotelijk worden geïdentificeerd.

§11. Identificatie van Bulgaarse staatsburgers

Bulgaarse staatsburgers hebben drie namen: een voornaam, een patroniem en een achternaam [artikelen 12-14 van de Zakon za grazhdanskata registratsia (wet inzake de burgerlijke stand; hierna: „ZGR”)]. Zij hebben tevens een nationaal identiteitsnummer (artikel 11, lid 1, ZGR) als administratief identificatiemiddel aan de hand waarvan duidelijk kan worden vastgesteld wie de betrokkene is.

Een officiële identificatie van een persoon behelst vermelding van zijn drie namen en zijn nationale identiteitsnummer.

Unierecht: [Or. 6]

§12. Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden

van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB 2016, L65, blz. 1).

Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

§13. Rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) met betrekking tot artikel 6, lid 2, EVRM, betreffende de aanwijzing van een persoon als pleger van een strafbaar feit in de rechterlijke beslissing in een zaak waarin de betrokkene niet werd berecht:

EHRM, 7 juli 2014, Karaman tegen Duitsland, CE:ECHR:2014:0227JUD001710310, §§ 14 en 40-44;

EHRM, 23 februari 2016, Navalnyy en Ofitserov tegen Rusland, CE:ECHR:2016:0223JUD004663213, §§ 42 en 99.

§14. Prejudiciële vraag

„Is nationale rechtspraak volgens welke in de tekst van een schikking (die wordt getroffen in het kader van een strafrechtelijke procedure) als pleger van een strafbaar feit niet alleen de verdachte moet worden genoemd die heeft erkend schuldig te zijn aan dat strafbare feit en de schikking heeft getroffen, maar ook andere verdachten – de medeplegers van het strafbare feit –, die deze schikking niet hebben getroffen, die niet hebben erkend schuldig te zijn en tegen wie de normale strafrechtelijke procedure zal worden voortgezet, maar die ermee hebben ingestemd dat de eerstgenoemde verdachte de schikking treft, verenigbaar met artikel 4, lid 1, eerste zin, juncto overweging 16, eerste zin, en overweging 17 van richtlijn 2016/343?”

§15. Toelichting op de vraag

De verwijzende rechter wijst erop dat in de schikking moet worden aangegeven dat de handeling ten aanzien waarvan de verdachte die schikking heeft getroffen, door hem samen met derden is gepleegd. Dit gezamenlijk handelen kan van groot belang zijn voor de vraag of aan alle wezenlijke kenmerken van de handeling is voldaan, want voor het vormen van een georganiseerde criminele groep is de deelname van minimaal drie personen vereist.

Het is de vraag of het in overeenstemming is met artikel 4 van de richtlijn dat de nationale rechtspraak verlangt dat deze derden op dezelfde wijze worden geïdentificeerd als de persoon die de schikking heeft getroffen.

Het is derhalve de vraag of de overige verdachten, voor wie de normale strafrechtelijke procedure zal worden voortgezet, als schuldigen worden aangeduid wanneer zij in de officiële rechterlijke beslissing worden vermeld als **[Or. 7]** medeplegers van de handeling, met opgave van hun drie namen en hun nationale identiteitsnummer.

Of is er sprake van schending van artikel 4 van de richtlijn indien de deelname van andere verdachten, naast degene die de schikking heeft getroffen, op een zodanige wijze wordt vermeld dat het onmogelijk is die personen te identificeren, maar dat het desondanks wel mogelijk is te rechtvaardigen dat de persoon die de schikking heeft getroffen strafrechtelijk aansprakelijk wordt gesteld.

§16. Redenen waarom de verwijzende rechter twijfelt over de uitlegging van artikel 4 van richtlijn 2016/343 of over de relatie tussen deze bepaling en het nationale recht

De bepaling van artikel 4 van richtlijn 2016/343 is nog niet door het Hof uitgelegd. Deze bepaling verbiedt de rechter duidelijk om verdachten als schuldig aan te duiden in een rechterlijke beslissing die geen betrekking heeft op de grond van de zaak. Voor het geval dat de rechter een beslissing ten gronde geeft die uitsluitend op een van de verdachten betrekking heeft, tegen de achtergrond van diens gezamenlijk handelen met een andere verdachte, beschrijft deze bepaling echter niet hoe dat gezamenlijk handelen in die beslissing moet worden vermeld.

Bijgevolg is een bepaalde rechterlijke beslissing wel een beslissing ten gronde voor de ene verdachte – die een schikking treft en derhalve als schuldig kan worden aangeduid –, maar niet voor de andere verdachten – medeplegers van de eerste, die geen schikking hebben getroffen. Het vereiste dit gezamenlijk handelen te vermelden, staat derhalve haaks op het vereiste de andere verdachten niet als schuldigen aan te duiden.

[omissis]

[ondertekeningen]